

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys SPTY ry

Toimintakertomus vuodelta 2024

Yleistä

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) perustettiin vuonna 2010 edistämään potilasturvallisuutta ja sen tutkimusta. Vuonna 2022 yhdistyksen nimeen lisättiin sana asiakas. Yhdistyksen päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että potilaat ja asiakkaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana.

Kokoukset 2024

Hallitus kokoontui 2024 kahdeksan kertaa ja piti yhden kehittämispäivän 13.1.24. SPTY piti kevätkokouksen 20.5.24 ja syyskokouksen 2.12.24.

Kehittämispäivässä pohdittiin ajankohtaista asiakas- ja potilasturvallisuuden teemaa, kansalaisten osallistamista sekä hyvän yhdistyksen toimintatapoja vierailijan, lääkintöneuvos Kati Myllymäen alustamana. Lisäksi määritettiin yhdistyksen arvot, missio ja visio 2024.

Hallitus 2024

Puheenjohtaja – Sanna-Maria Kivivuori

I varapuheenjohtaja – Marina Kinnunen

II varapuheenjohtaja – Antti-Jussi Ämmälä

Sihteeri – Sirpa Impinen 1.1.–18.6., jonka jälkeen ei nimettyä sihteeriä. Tehtäviä osittain hoiti Tarja Pajunen

Rahastonhoitaja – Marjo Mäkelä (ei hallituksen jäsen, toimii myös yhdistyksen kirjanpitäjänä)

Jäsenvastaava – Petteri Alavahtola

Kannanottovastaava – Timo Keistinen

Kotisivu- ja tietosuojavastaava – Auvo Rauhala

Koulutus- ja tutkimuskoordinaattori – Kirsi Coco

Viestintätiimi – Auvo Rauhala, Petteri Alavahtola ja Antti-Jussi Ämmälä

Jaosten puheenjohtajat:

- Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijat-jaos: Mari Liukka
- Lääkärijaos: Auvo Rauhala
- Potilas- ja asiakasjaos: Tarja Pajunen
- Tukiälyjaos: Susanna Tella
- Turvallinen lääkehoitojaos: Sami Sneck

Painopisteet ja toimintalinjaukset 2024

Arvot

- Avoimuus
- Potilas- ja asiakaslähtöisyys
- Edelläkävijyys

Missio

Olemme mukana varmistamassa, että kaikki saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa, hoivaa sekä palvelua

Visio

Potilas- ja asiakasturvallisuus paranee ja kehittyy muuttuvassa maailmassa

Yhdistyksen päätoiminnan suunniteltiin keskittyvän yhdistelmään

KOVAVETU = koulutus-vaikuttaminen-verkostoituminen-tutkimus

Vuodelle 2024 valittiin toiminnan painopisteiksi:

- Vaikuttajiin vaikuttaminen
- HVA-alueiden johtajien SPTY:lle kohdistaminen toiveiden selvittäminen jäsenkirjeessä
- Mahdollisten SPTY:lle tulevien lausuntopyyntöjen seuranta ja lausuntojen antaminen
- Jäsenhankinta ja -aktivointi, kysely jäsenistön toiveista yhdistykseltä
- Laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden edistäminen muillekin kuin lääkäreille
- Yritysyhteistyön kehittäminen

Tavoitteiksi asetettiin koulutuksen järjestäminen kesäkuussa ja SPTY:n 2025 juhlavuoden koulutuksen järjestelyjen aloittaminen sekä pohjoismaisen NSQH potilasturvallisuuskongressin järjestelytoimikuntaan osallistuminen

Yhdistys tiivistä 2024 kehittämispäivässään arvojaan ja päätti keskittyä toiminnassaan koulutukseen, vaikuttamiseen, tutkimukseen ja verkostoitumiseen. Nämä raamittivat yhdistyksen toimintaa.

SPTY:n toiminnan linjaukset pitkällä aikavälillä ovat:

- Edistää potilaiden, asiakkaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen

- On avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä potilaita ja asiakkaita edustaville tahoille
- Seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- Tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- Vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- Kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta jaosten toiminnan kautta
- Toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- Osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- Harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- Tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- Edistää moniammatillista toimintaa
- Turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Toiminta 2024

Yhdistys järjesti kesäseminaari-koulutuspäivän 18.6.24. Aktiivinen koulutus- ja viestintätoiminta toi yhdistykselle jälleen uusia henkilö-, yritys- ja yhteisöjäseniä. Yhteiskunnallista vaikuttamista tehtiin myös jaosten kautta. Tänä vuonna potilas- ja asiakasturvallisuuden teema ei mahtunut mukaan Suomi-Areenaan yhdistyksen esittelemänä, mutta aktiivi asian esilläpito jatkui muilla tavoin. SPTY toteutti oman sessionsa VI Kansallisessa Asiakas- ja potilasturvallisuuden päivän 6.9.24 luentosarjassa, aiheena Tulevaisuuden turvallisuutta. SPTY oli myös esillä Asiakas- ja potilasturvallisuuspäivän päätapahtumassa 17.9.24.

Yhdistys jakoi ansiomerkin ja diplomin potilas- ja asiakasturvallisuutta edistäneille:

Kevätkokouksessa:

Anttila Ulla, koulutusasiantuntija, Suomen Lääkäriliitto
Guss Kathy, ylihoitaja Pohjanmaan hyvinvointialue
Jämsä Hannaleena, hallintoylihammaslääkäri, Omahäme
Mansikka Leila, johdon assistentti, Lapin hyvinvointialue
Sanjama Anna-Mari, koordinoiva palveluesimies, Pohjanmaan hyvinvointialue
Toivo Terhi, lääkitysturvallisuuskoordinaattori, Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirha
Vierula Tiina, Asiakas- ja potilasturvallisuuskoordinaattori, Kymenlaakson hyvinvointialue

EKHVA infektio- ja tartuntatautiyksikkö, Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Syyskokouksessa

Sami Haapamäki, hankepäällikkö, Pohjois-Savon hyvinvointialue
Mailis Heiskanen, neuvontakoordinaattori, Muistiliitto
Sari Lintunen, laiteturvallisuusasiantuntija, HUS
Riikka Mettälä, sosiaaliturvan asiantuntija, Mielenterveyden keskusliitto
Camilla Seppälä, ylihoitaja, Kymenlaakson hyvinvointialue
Kai Väätäinen, lääkitysturvallisuuskordinaattori, HUS Apteekki / Kymenlaakson hyvinvointialue
Heini Äijö, sairaanhoitaja/potilasturvallisuusasiantuntija, Etelä-Savon hyvinvointialue

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen yhtenä toimintalinjauksena on riippumattoman potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimuksen tukeminen. Tavoitteena on parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta tutkimustiedon avulla. Yhdistys selvittää uusia tapoja tukea potilas- ja asiakasturvallisuustutkimusta.

Syksyllä 2024 hallituksen perustamassa työryhmässä päädyttiin edistämään potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkijoiden verkostoitumista ja tutkimusta SPTY:n kotisivujen Tutkimus-sivustoa käyttäen. Tutkijat voivat ilmoittautua elektronisella lomakkeella ja esittää yhteystietonsa, koulutustaustansa sekä tutkimusprofiilinsa. Pyrimme kevyesti ylläpidettävään verkostoitumiseen, joka edistäisi tutkimusta lisäämällä tietoa muista tutkijoista ja madaltamalla tutkijoiden välillä yhteydenoton kynnystä. Verkostoituminen on mahdollistavaa, ei velvoittavaa. Sivustolle on ideoitu jäseniltä saatavia linkkejä esim. joihinkin tutkimusseminaareihin. Tutkimussivustolla on myös melko laaja metodologinen linkkikokoelma. Samoin Julkaisut-sivulla on väitöskirjojen lisäksi myös kasvava muidenkin tieteellisten julkaisujen sivusto. Sivustolle ilmoittautui toimintavuoden loppuun mennessä jo lähes 40 tutkijaa. Lisäksi perustetulle tutkijoiden Asiakas- ja potilasturvallisuustutkijat-Facebook-ryhmään ilmoittautui toimintavuoden lopulla noin 30 tutkijaa. Toiminnan edelleen kehittäminen ja jäsenten rekrytointi jatkuvat vuonna 2025. Riittävän ”kriittisen massan” saaminen mukaan on tärkeää toiminnan kannalta

Jaostojen toiminta 2024

Yhdistyksellä on seuraavat toiminnan jaokset:

1. **Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijat-jaos**
2. **Lääkärijaos**
3. **Potilas- ja asiakasjaos**
4. **Tukiälyjaos**
5. **Turvallinen lääkehoitojaos**

Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijat-jaos

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aloitettua toimintansa on asiantuntijajaoksen rooli pienentynyt. Hyviä käytäntöjä jaetaan ja kehitetään keskuksen eri tutkimus- ja kehittämislinjoissa, joihin suuri osa potilas- ja asiakasturvallisuusjaoksen jäsenistä kuuluu. Asiantuntijajaoksen jäsenten kanssa pidetään vuosittain muutamia vapaamuotoisia virtuaalisia päiväkahveja, joissa voidaan keskustella ja vaihtaa kuulumisia ajankohtaisista asioista (porinatuokiot). Jaoksen vetäjänä toimii Mari Liukka.

Lääkärijaos

Paljolti yhdistyksen jäsenten aktiivisen toiminnan ja esityksen pohjalta Lääkäriliitto perusti vuonna 2021 Terveysturvallisuuden laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden (TLPE), joka vaati taustatuekseen lääkäriorganisaatioita. Tähän tarpeeseen vastaamaan perustettiin lääkärijaos. Sittemmin Lääkärijaoksen ja Terveysturvallisuuden hallinto- ja johtajalääkäreiden alaostalon tukemaan erityispätevyyteen on liittynyt myös Hammaslääkäriliitto. Lääkärijaoksen jäseniksi kutsutaan yhdistyksen lääkäri- ja hammaslääkärijäsenet. Jaoksen jäsenet ovat vahvasti mukana toimikunnassa, erityispätevyyden saavuttaneissa ja kouluttautujien ohjaajina. Kolmen vuoden siirtymäaika päättyi toimintavuonna 29.4.24 ja toimintavuoden aikana erityispätevyys myönnettiin 44 hakijalle, niin että toimintavuoden lopulla TLPE-erityispäteviä oli yhteensä 89, joista 83 lääkäriä ja 6 hammaslääkäriä. Kiireisen erityispätevyyskauden jälkeen toiminta tulee jatkossa vakiintumaan rauhallisempiin uumiin ja tätä muutosta alettiin jo toimintavuoden lopulla suunnitella. Terveysturvallisuuden laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyys on siten osoittanut tarpeellisuutensa. Jaosta veti Auvo Rauhala.

Potilas- ja asiakasjaos

Jaos kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Jaoksen tehtävänä on nostaa esiin kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulmaa, roolia ja osallisuutta potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämiseksi ja varmistamiseksi. Lisäksi jaos on jatkanut edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Vuoden aikana kokouksessa käytiin keskustelua mm. potilaan, asiakkaan ja läheisen roolista ja siinä olevista kehittämistarpeista liittyen vaaratapahtumailmoituksiin. Lisäksi jokaisessa kokouksessa käytiin läpi tulevia ajankohtaisia tilaisuuksia ja/tai tuotettuja ja jaettavaksi kannustettavia, asiakkaille, potilaille ja läheisille kohdennettuja asiakas- ja potilasturvallisuutta tukevia materiaalia. Näitä löytyy e Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen materiaalipankissa: <https://asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi/asiakkaille-ja-potilaille/ohjepankki/>.

Lisäksi jaos on jatkanut edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa. Jaoksen tuottama Tunnenko lääkehoitoni kortit ovat myös olleet jaossa ja ne todettu hyväksi.

Jaos haluaa tehdä vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa ja osallistuu jaosten keskinäisen toiminnan kehittämiseen. Jaos osallistui WHO:n asiakas- ja

potilasturvallisuuspäivään tänä vuonna markkinoimalla päivää ja sen päätapahtumaa ja osallistumalla itse tilaisuuteen.

Jaos osallistui SPTY:n kesäseminaariin 18.6. osallistumalla seminaariin suunnitteluun sekä osallistumalla puheenvuorolla. Se toteutettiin otsikolla **Potilas turvallisuuden varmistajana**, jossa Munuais- ja maksaliiton asiantuntija Maria Ruuskanen kertoi liiton toiminnasta osallisuuden edistämisessä ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa ja kokemustoimija Veronica Helanen käytti puheenvuoron potilaan roolin merkityksestä ja omista kokemuksista digitaalisten palveluiden käyttämisen haasteista. Esitys sai aikaan keskustelua ja hyvää palautetta tilaisuudessa. Syksyn kokouksissa jaos suunnitteli tulevan juhlavuoden toimintaa ja asiakkaan, potilaan ja läheisen näkökulman esiintuomista ja puheenvuoroja mm. yhdistyksen seminaarissa. Jaosta veti Tarja Pajunen..

Tukiälyjaos

Tukiälyjaos perustettiin vuonna 2023. Puheenjohtajaksi valittiin Susanna Tella.. Jaos kokoontuu muutaman kerran vuodessa. Vuoden 2024 asiakas- ja potilasturvallisuuden kansalliseen seminaariin jaos suunnitteli yhdistyksen session:

VI Tulevaisuuden turvallisuutta teko- ja tukiälyllä

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen (SPTY) sessio

Puheenjohtaja: Sanna-Maria Kivivuori, SPTY:n puheenjohtaja, laatuylilääkäri, HUS

10.30–11.00 Tekoälyn hyödyntäminen terveydenhuollossa

Mikko Rotonen, projektinjohtaja, HUS

11.00–11.30 Tukiäly ja lisätty todellisuus hoitotyön tiedolla johtamisessa ja potilasturvallisuuden varmistamisessa

Susanna Tella, johtava asiantuntija, LAB-ammattikorkeakoulu

11.30–12.00 Tekoälyperusteinen kirjaaminen

Johan Sanmark, TKI-johtaja, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Syksyllä 2024 jaos teki jäsenille Tukiäly ja potilasturvallisuus -kyselyn. Vuoden 2025 aikana on tarkoitus tuottaa tietoa siitä, millaisena tukiäly nähdään potilasturvallisuuden kannalta. Tämän alustavan kyselyn avulla haluamme selvittää, millaisia ajatuksia SPTY:n jäsenillä on tukiälystä ja potilasturvallisuudesta. Tämän jälkeen on tarkoitus tehdä laajempi tutkimus, jossa tutkitaan tukiällyn käytön mahdollisuuksia edistää potilasturvallisuutta, mutta myös tukiällyn käytöstä mahdollisesti aiheutuvia riskejä potilasturvallisuudelle.

Turvallinen lääkehoitojaos

Jaos on perustettu edistämään lääkehoidon turvallisuutta kokoamalla yhteen lääkehoidon parissa työskenteleviä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja välittämällä tietoa hyvistä käytänteistä. Jaoksen jäsenet ovat aktiivisesti osallistuneet myös muiden lääkitysturvallisuutta edistävien kansallisten tahojen, kuten Fimean ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen, toimintaan. Jaoksen toiminnalle erityisesti yhteisen keskustelun ja hyvin käytäntöjen jakamisessa on nähty tarve. Jaos jatkaa toimintaansa muutaman kerran järjestettävien,

vapaamuotoisten (virtuaali)keskustelujen ("lääkitysturvallisuusporinat") muodossa. Vetäjänä toimii asiantuntijaylihoitaja Sami Sneck..

SPTY:n viestintä

Yhdistyksen verkkosivut on uudistettu ja niiden sisältöä on kehitetty toimintavuonna aktiivisesti, jotta ne toimisivat entistä paremmin tiedon välittämisessä yhdistyksen toiminnasta ja muista ajankohtaisista potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä teemoista.

Yhdistys jatkoi uuden visuaalisen ilmeensä ja verkkosivujen tunnetuksi tekemistä. Jäsenten käyttöön otettu sisäinen tiedonvälityskanava, intra edellyttää edelleen markkinointia ja tunnetuksi tekemistä. Intrassa jäsenillä on ollut mahdollisuus käydä keskustelua ja mm. tutustua yhdistyksen materiaaliin ja koulutustilaisuuksien esityksiin. Lisäksi jokaiselle jaokselle perustettiin oma sisäinen sivustonsa toimintaa tukemaan.

SPTY lähetti toimintavuoden aikana 4 jäsenkirjettä sähköpostitse jäsenilleen. Ne liitettiin myös yhdistyksen sivuille toimintasuunnitelmien ja toimintakertomusten ohella. Yhdistys on panostanut vuoden aikana viestintään erityisesti kotisivujensa kautta, tiedottaen ajankohtaisista asioista ja tapahtumista Uutiset ja Tapahtumat sivujensa välityksellä. Lisäksi yhdistys viestii sosiaalisen median välityksellä LinkedIn (SPTY ry) ja X (@SPTYry) tilien välityksellä.

Yhdistyksen jäsen- ja varainhankinta 2024

Yhdistyksen taloudellinen tila on hyvä ja vakaa, johtuen vähäisistä kuluista virtuaalisten kokousten lisääntyttyä. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää uusia jäseniä edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta, tekemään yhdistystä tunnetuksi ja jalkauttamaan tietoa yhdistyksen koulutuksista jne. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka työskentelevät potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään niitä. Erityisesti sosiaalihuollon puolella on nähtävissä mahdollisuuksia jäsenhankintaan.

Jäsenhankintaa tehdään ympäri vuoden aina mahdollisuuksien mukaan mm. koulutuksissa ja yhdistyksen osallistuessa Lääkäri-, Sairaanhoidaja-, Farmasian-, sekä Lähi- ja perushoitajien ammatillisiin päiviin. Muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ovat työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit, sekä viestintä sosiaalisessa mediassa. Vuoden 2024 lopussa henkilöjäseniä yhdistyksellä oli 206, opiskelijajäseniä 4, hyvinvointialuejäseniä 13 ja yhteisö/yritysjäseniä 23. Vuoden 2024 aikana yhdistykseen liittyi 27 uutta henkilöjäsentä ja jäsenyyden irtisanoi 10 henkilöjäsentä sekä yksi hyvinvointialuejäsen.

SPTY:n taloustilanne 2024

Yhdistyksen taloudellinen tilanne on vakaa. Vuoden 2024 varsinaisen toiminnan tuotot olivat 3120€ ja varainhankinnan (jäsenmaksut ja koulutukset) tuotot 16490€. Tilikauden tulos oli ylijäämäinen 9004,17€ ja tästä summasta käytetään suunnitellusti enintään 8000€ juhluvuoden 2025 koulutuksen ja illallisen järjestämiseen. SPTY:n tilikauden 2024 loputtua yhdistyksen varallisuus oli 61119,10€. Yhdistyksellä ei ole sijoitettua varallisuutta ja näin ollen kansainvälisten markkinoiden heilahdukset eivät vaikuta yhdistyksen varallisuuteen. Yhdistyksen toiminta keskittyy jäsenille tarjottavaan tietoon ja koulutukseen, jota ylläpidetään jäsenmaksuvaroin. Jäsenmäärä on ollut hitaassa, mutta vakaassa kasvussa.

Katse vuoteen 2025

Potilas – ja asiakasturvallisuuden kehittämisessä riittää vielä työtä. SPTY aikoo jatkaa hyväksi havaitsemaansa koulutustoimintaa ja sen kulujen kattamiseksi pyrkii lisäämään jäsenmääräänsä. Yhdistys seuraa mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämiseksi mm. asiantuntijalausuntojen ja kannanottojen muodossa. Lääkäreille kehitetty laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyys on vakiinnuttanut asemansa ja yhdistys pyrkii edistämään myös vastaavanlaista muille terveydenhuollon ammattihenkilöille suunnattua pätevyitymistä. Vuoden 2025 kohokohta on yhdistyksen saavuttama 15 vuoden ikä ja sen ympärille suunniteltu koulutus- ja iltatilaisuus.

SPTY esillä Kansallisessa Asiakas- ja potilasturvallisuuden päivässä 6.9.24

EKHVA infektio- ja tartuntatautiyksikkö sai asiakas- ja potilasturvallisuuden diplomin ja ansiomerkin

Terhi Toivoa (PIRHA) onnitiin asiakas- ja potilasturvallisuuden ansiomerkistä

Riikka Mettälää Mielenterveyden keskusliitosta onnitteltiin ansiomerkistä. Kuvassa myös Olavi Sydänmaalakka, liiton toiminnanjohtaja. Kuva: Eveliina Aarnos.